

יבמות ב. (תחילת המשנה) עד ב: (סוף המשנה)

ביאורי מושגים
 התורה אסרה על אדם לישא את אשתו של אחיו. אולם אם אחיו מת ללא בנים מוטלת חובה על האדם לישא את אשת אחיו ובכך להקים לאחיו שם ושארית. אם האח לא רוצה לישא את אשת המת היא חולצת לו.
 כל עוד אשת המת לא התייבמה ולא חלצה היא נקראת 'שומרת יבם' ויש לה עדיין זיקה כללית למשפחת המת. זיקה שאוסרת אותה על שאר העולם.

המשנה

המקרים הבסיסיים

'האח הקרוב' - האח הקרוב לאשת המת

היה נשוי לקרובת אחיו - ומת

'האח הקרוב' - אינו מייבם (ולא חולץ) את האישה הקרובה אליו.

היה נשוי לקרובת אחיו ולעוד אישה - ומת

'האח הקרוב' אינו מייבם (ולא חולץ) לא את האישה הקרובה ולא את האישה הנוספת (הצרה).

אם קרובת אחיו נפרדה (התגרשה, מתה וכיו"ב) מבעלה לפני שהוא מת - יכול האח הקרוב לייבם את האישה הנוספת

'האח הקרוב' - האח שקרוב לאשתו של המת הראשון

המקרים המשולבים

שלב א': אדם היה נשוי לקרובת אחיו ולאישה נוספת - ומת
שלב ב': ייבם אח אחר (שאינו קרוב לנשיו של המת) את האישה הנוספת - ומת
הדין: 'האח הקרוב' אינו מייבם (ולא חולץ) שום אישה מנשיו של המת השני.

שלב א': אדם היה נשוי לקרובת אחיו ולאישה נוספת - ומת
שלב ב': ייבם אח אחר (שאינו קרוב לנשיו של המת הראשון) את האישה הנוספת - ומת
שלב ג': ייבם אח אחר (שאינו קרוב לנשיו של המת הראשון) את אחת מנשיו של המת השני - ומת
הדין: 'האח הקרוב' אינו מייבם (ולא חולץ) שום אישה מנשיו של המת השלישי.

גם אם יהיו שלבים נוספים (אחים נוספים שייבמו) - האח הקרוב לא ייבם לעולם.

מי הן 15 ה'קרובות'? (שקרובות לאח אחד ומותרות לשאר האחים)

בנות: בתו, בת אשתו (סה"כ 2)
נכדות: נכדתו (בת בנו או בת בתו), ונכדת אשתו (בת בנה או בת בתה) (סה"כ 4)
אימא: האימא של אשתו (סה"כ 1)
סבתות: הסבתות של אשתו (אם האם או אם האב) (סה"כ 2)
אחיות: אחותו החורגת (רק מאימו), אחות אשתו, אחות אימו, (סה"כ 3)
נשות קרובין: אשת אחיו החורג (רק מאימו) אשת אחיו שמת לפני שאחיו האחרים נולדו, אשת בנו. (סה"כ 3)

יבמות ב: (תחילת הגמרא) עד ג: (שם מהסוף)

ביאורי מושגים
בניין אב - כאשר אנו מוצאים דין שתקף במקרה מסויים אנו יכולים ללמוד אותו על כל המקרים מאותו סוג (לכן על אף ש'פטור צרות' נאמר באחות אישה אנו לומדים ממנה על כל קבוצת הנשים ששיכת לאותה קבוצה (הנשים האסורות באיסור כרת))
 אבל אם יש הבדל בין המקרים כבר לא ניתן ללמוד בניין אב (לכן לא לומדים מאחות אישה שאסורה רק על אח אחד - על הקרובות שאסורות על כל האחים)
עונש ואזהרה - כדי להעניש אדם על עבירה צריך פסוק אחד שקובע שהמעשה אסור ופסוק נוסף שקובע עונש לעושה את המעשה

ציטוט מהמשנה

15 הקרובות (האסורות רק על אח אחד ומותרות לאחים האחרים)

- בנות:** בתו, בת אשתו
- נכדות:** נכדתו, ונכדת אשתו
- אימא:** האימא של אשתו
- סבתות:** הסבתות של אשתו
- אחיות:** אחותו החורגת, אחות אשתו, אחות אימו,
- נשות קרובין:** אשת אחיו החורג, אשת אחיו שמת לפני שאחיו נולדו, אשת בנו.

מדוע סידרו את הרשימה בסדר זה

תשובה א' (נדחתה): חומרת העבירות,
דחיה: חמותו היא המקור לחיוב שריפה והיה לשנותה בראשית הרשימה
תשובה ב' (נדחתה): מה שנדרש נכתב לפני מה שנלמד במפורש (הדרשה יותר חביבה)
דחיה: אם כך היה צריך לכתוב את אחותו ואחות אשתו בסוף
תשובה ג': באופן כללי לפי סדר הקירבה ובאופן פרטי לפי קבוצות (לכן ענייני האחים קדמו לכלתו)

ציטוט מהמשנה

נשים הקרובות פטורות צרותיהן ... מן החליצה ומן הייבום

הקרובה אוסרת את הצרה (האישה הנוספת) רק במקרה של ייבום, במקרה רגיל מותר לישא את הצרה של אישה קרובה. לכן כתוב שהקרובות פטורות ולא כתוב שהן אוסרות

המשנה היא כשיטת אבא שאול הסובר שחליצה קודמת לייבום (לכן כתוב קודם חליצה ואחר כך ייבום)

לפי רב (הפותר צרת סוטה מייבום) ור"א (הפותר צרת איילונית מייבום) המשנה ממעטת:
 א. מחזיר גרושתו (אחרי שנשאת לאחר)
 ב. ממאנת (יתומה קטנה שמאנת להתייבם)
 מחזיר גרושתו וממאנת - לא פטורות את צרותיהן מייבום.

אבל לפי רב ור"א, סוטה ואיילונית פטורות צרותיהן (והן לא נשנו במשנה כיוון שבניגוד לשאר הנשים שנמנו במשנה אין בהן מצב של צרת צרה)

המשנה מדגישה פעמיים שזאת הרשימה (חמש עשרה ו'הרי אלו') ואין בלתי - כדי למעט:
 א. סוטה (אישה שזינתה תחת בעלה)
 ב. איילונית (אישה שלא התבגרה פיזית)
 סוטה ואיילונית - לא פטורות את צרותיהן מייבום.

המקור לכך שהקרובות וצרותיהן פטורות מייבום

'אשה אף אחותה אף תקח לזונה... עליה'

'עליה' - אחות אשתו אסורה גם במקרה של ייבום (המילה 'עליה' כתובה בפרשת הייבום)

לזונה - גם צרותיה (של אחות אשתו) אסורות עליו, (ופטורות מייבום)

לזונה - גם צרות צרותיה (של אחות אשתו) אסורות עליו, (ופטורות מייבום)

אבל 6 הקרובות האסורות על כל האחים אינן נלמדות מאחות אשתו - ולכן צרותיהן מותרות.

מאחות אישה לומדים (בבבין אב) על 15 הקרובות (שאסורות באיסור כרת כמו אחות אישה) - שהן וצרותיהן פטורות מייבום.

המקור לכך שהמייבם קרובה או צרה נענש

'כי כל אשה יצאה מכל התוצאות'

סקירה כללית: יבמות ג: (ש6 מהסוף) עד יבמות ח: (ש18 מהסוף)

הסוגיה הארוכה ביותר

אנו מתחילים כעת את הסוגיה הארוכה ביותר. הסוגיה הזו נמשכת על פני כחמש דפים. כדי להבין אותה כראוי יש לדעת את המבנה הכללי שלה ואז ניתן ללמוד כל חלק שלה בנפרד.

בדף הקודם (ג:) הבאנו ברייתא שלומדת מפסוק את האיסור לייבם אחות אשתו. הסוגיה תדון בשאלה למה צריך לימוד מיוחד (מהמילה 'עליה') שאסור לבוא אחות אשתו - הרי היינו יודעים זאת גם בלי הלימוד.

השלב הראשון (מדף ג: ש אחרונה עד דף ה: ש11): דיון מקדים

הנושא: דיון כללי בשאלה של התנגשות בין עשה ללא תעשה רגיל.

השלב הראשון דן מהו מקור הדין שעשה דוחה לא תעשה רגיל. הגמרא מביאה לכך כמה מקורות אפשריים ודוחה את רובם. למסקנה: נשאר מקור אחד לכך שעשה דוחה לא תעשה רגיל.

השלב השני (מדף ה: ש11 עד דף ז: אמצע העמוד): ניסיון תירוץ שנדחה

הנושא: דיון בהתנגשות בין עשה ללא תעשה חמור (שיש בו כרת).

הברייתא לומדת מ'עליה' שאיסור אחות אישה לא נדחה מפני ייבום. הגמרא שואלת מדוע צריך לימוד לכך הרי איסור אחות אישה הוא איסור חמור - למה שאיסור זה יידחה מפני עשה. הגמרא מחפשת מקור לכך שעשה דוחה גם לא תעשה חמור (אם היינו מוצאים לכך מקור היינו מבינים למה צריך לימוד מיוחד לאחות אישה). למסקנה: הגמרא לא מוצאת מקור לדין עשה דוחה לא תעשה חמור ולכן השאלה נשארת במקומה (למה צריך לימוד מיוחד מ'עליה')

השלב השלישי (מדף ז: אמצע העמוד עד דף ת. ש27): תירוץ שנדחה חלקית

הנושא של השלב השלישי: ניסיון ללמוד היתר קרובות מהיתר אשת אח (שהותרה בייבום)

הגמרא מנסה לטעון שכיוון שבייבום מתבטל איסור אשת אח - מתבטלים גם איסורים אחרים (כמו איסור אחות אישה). לכן צריך מקור מיוחד כדי ללמד שאיסור אחות אישה נשאר בכל זאת.

הגמרא מציעה כמה הצעות כיצד היתר אשת אח גורם להיתר שאר הקרובות:

למסקנה:

שתי ההצעות הראשונות - נדחו לגמרי

ההצעה השלישית - נשארת אבל רק במקרה מאוד חריג (כשבתחילה אשת המת נפלה לפניו לייבום, אחר כך הוא התחתן עם אחותה ורק אז אשת האח המת נהייתה גם אחות אשתו)

ההצעה הרביעית (על פי ר' יונה) - נשארת באופן מלא.

השלב הרביעי (מדף ח. ש27 עד ח. ש18 מהסוף): תירוץ שנשאר

הנושא של השלב הרביעי: הלימוד מהמילה 'עליה' נדרש לעניין איסור צרה

את הלימוד מ'עליה' אכן לא צריך לאחות אשתו אלא לצרתה.

ניסוח א' של התירוץ: מ'עליה' לומדים שכשיש ייבום - גם צרת קרובתו אסורה,

ניסוח ב' של התירוץ: מעליה לומדים שבמקרה רגיל (כשאין מצוות ייבום) - צרת קרובתו מותרת.

למסקנה: התירוץ (בניסוחו השני) נשאר

השלב הראשון: יבמות ג: (ש אחרונה) עד יבמות ה: (שז)

כך מצאנו בשיטת ר' יהודה:

שבדרך כלל -

לא דרש סמיכות (ולכן לא למד דין מוות משוכב עם בהמה - על מכשפה)

אבל באנוסת אביו (המופיעה בספר דברים) -

דרש סמיכות (כיוון שהפרשה לא במקומה וכיוון שיש מילים מיותרות (לא יגלה כנף אביו)

המקור לכך שעשה דוחה לא תעשה

'...אִלֵּי תִּפְסֵה עֵצִים וּפְתִיטִים יַחְדָּיו - אִלֵּי תִּפְסֵה אֶפְסֵה...'

מסמיכות הפסוקים אנו לומדים:

כשמצות ציצית ('עשה') מתנגשת עם איסור שעטנז ('לא תעשה') - מצות ציצית ('עשה') גוברת.

גם מי שבדרך כלל לא דורש סמיכות - במקרה זה דורש כיוון ש:

א. מצוות ציצית אינה במקומה (פרשת ציצית מופיעה ב'במדבר') - לכן זה בא ללמדנו דבר מה.

ב. יש כאן מילה פנויה ומיותרת (ר' ישמעאל: 'צמר ופתים' חכמים: 'שעטנז')

מהי המילה המיותרת

הערה

אי אפשר לומר שכל הפסוק מיותר (שהרי האיסור כבר הוזכר בויקרא)

כיוון שבויקרא דובר על העלאה ('אִלֵּי יִצְאֵה אֶפְסֵה') ובדברים מדובר על לבישה (אִלֵּי תִּפְסֵה עֵצִים)

שיטת ר' ישמעאל

המילה מיותרת: צמר ופתים

הסבר:

א. לפי ר' ישמעאל בכל מקום שבו מוזכר בגד הכוונה רק לבגד צמר ופתים (כך נלמד מפרשת נגעים)

ב. בויקרא מוזכר 'אֶפְסֵה' - ומכאן שבויקרא הכוונה דווקא לצמר ופתים,

ג. גם בויקרא וגם בדברים מוזכרת המילה שעטנז - לכן אנו לומדים את דין 'צמר ופתים' מויקרא לדברים,

ד. לכן המילים צמר ופתים (שמוזכרות בדברים) מיותרות

שיטת חכמים

המילה מיותרת: שעטנז

הסבר:

א. עצם המילה שעטנז מיותרת (ולכן ניתן ללמוד)

ב. מהעובדה שהתורה בחרה דווקא במילה 'שעטנז' (ולא ב'כלאים') אנו לומדים גם שהבגד צריך להיות 'שוע טווי ונוז'.

ניסיונות לימוד לדין עשה דוחה לא תעשה - שנכשלו

נסיון הלימוד - 'וצאו להם ציצית על כנפי בגדיהם - ונתנו על ציצית הכנף פתיל תכלת' -

- פתיל התכלת הוא מצמר, בעוד שהבגדים הם מצמר או פשתן
- מכאן ששמים תכלת מצמר גם על פשתן,
 - מכאן שעשה (ציצית) דוחה לא תעשה (שעטנז)

דחיה - מהלך זה לא הכרחי כיוון שניתן ללמוד מהמילה 'כנף' שאם הבגד פשתן יש לתת עליו חוט פשתן.

נסיון הלימוד חובת גילוח ראשו של מצורע (עשה) דוחה את האיסור להקיף ראש (לא תעשה)

דחיה - לאו זה אינו שווה בכל (אינו תקף בנשים) ולכן לא ניתן ללמוד ממנו.

לימוד זה הוא רק לפי השיטה שאיסור הקפה תקף גם במגלח את כל שערו

נסיון הלימוד חובת גילוח זקנו של כהן מצורע (עשה) דוחה את האיסור לגלח זקן (לא תעשה)

דחיה - גם לאו זה אינו שווה בכל ולכן לא ניתן ללמוד ממנו.

אמנם אנו יודעים כבר שעשה דוחה לאו שאינו שווה בכל אבל יש צורך לחדש שדין זה תקף גם באיסורי כהונה

נסיון הלימוד חובת גילוח ראשו של נזיר מצורע (עשה) דוחה את האיסור לגלח שערות נזיר (לא תעשה)

דחיה - איסור נזיר אינו איסור מוחלט (כיוון שניתן ליהשאל לחכם ולהתירו) ולכן לא ניתן ללמוד ממנו.

השלב השני (עיון בסיכום של דף ד): יבמות ה: (110) עד ז. (22 'חומרה רבה ת"ל לא תבערו')

נושא השלב השני: דיון בהתנגשות בין עשה ללא תעשה חמור (שיש בו כרת).
הברייתא (בדף ג:) לומדת מהמילה 'עליה' שאיסור אחות אישה לא נדחה מפני ייבום. הגמרא שואלת מדוע צריך לימוד לכך הרי איסור אחות אישה הוא איסור חמור - למה שאיסור זה יידחה מפני עשה.
הגמרא מחפשת מקור לכך שעשה דוחה גם לא תעשה חמור (אם היינו מוצאים לכך מקור היינו מבינים למה צריך לימוד מיוחד לאחות אישה).
למסקנה: הגמרא לא מוצאת מקור לדין עשה דוחה לא תעשה חמור ולכן השאלה נשארת במקומה (למה צריך לימוד מיוחד מעליה)

נסיונות לימוד לכך שעשה דוחה לא תעשה חמור (שיש בו כרת) - ודחייתו

ניסיון לימוד:

יש מצוות עשה שדוחות לא תעשה חמור - מילה, קרבן פסח, קרבן תמיד (שדוחים איסור שבת).
ניתן ללמוד מהם על שאר העשים שדוחים לא תעשה.

דחיה:

לא ניתן ללמוד מהם כיוון ששלושת המצוות הללו נהגו עוד לפני מתן תורה (ולכן עשים אלו חמורים ודוחים שבת)

ניסיון לימוד:

יש לימוד מיוחד המחדש שכיבוד הורים לא דוחה שבת ('אכלו ושתו...אכלו ושתו' תנא) - מכאן שבדרך כלל עשה דוחה לא תעשה חמור

דחיה:

הלימוד הוא רק על חילול שבת קל (מחמר) - שאף הוא לא נדחה ע"י עשה של כיבוד הורים, אבל חילול שבת חמור (מלאכות שחייבן כרת) - ברור שלא נדחה ע"י עשה (ולא צריך לכך לימוד).

ניסיון לימוד:

יש לימוד מיוחד המחדש שבניין המקדש לא דוחה שבת ('שבתותי תשאלו וקדשי תראו') - מכאן שבדרך כלל עשה דוחה לא תעשה חמור

דחיה:

הלימוד הוא רק לחילול שבת קל (מחמר) - שאף הוא לא נדחה ע"י עשה של מורא מקדש אבל חילול שבת חמור (מלאכות שחייבן בכרת) ברור שלא נדחה ע"י עשה (ולא צריך לכך לימוד).

ניסיון לימוד:

יש לימוד מיוחד המחדש שמיתת בית דין לא דוחה שבת ('אכלו ושתו...אכלו ושתו' תנא) - מכאן שבדרך כלל עשה דוחה לא תעשה חמור

דחיה:

הסיבה ללימוד המיוחד היא מערכת של ק"ו (מיתת בית דין דוחה את עבודת המקדש שדוחה שבת - מכאן שמיתת ב"ד צריכה לדחות שבת) - לכן צריך לימוד לחדש שמיתת ב"ד לא דוחה שבת. אבל ברור ופשוט שעשה אינו דוחה לא תעשה חמור ומשום כך לא היה צריך לימוד מיוחד.

שאלה: מדוע לא לומדים מכיבוד הורים שעשה לא דוחה לא תעשה קל?
תשובה: בכיבוד הורים זה רק הכשר מצוה (שוחט בהמה כדי להביא לאביו בשר וכי"ב) שלא דוחה לא תעשה.
אבל עשה ממש דוחה לא תעשה.

שאלה: מדוע לא לומדים מכאן שעשה לא דוחה לא תעשה קל?
תשובה: בבניית מקדש זה רק הכשר מצוה שלא דוחה לא תעשה.
אבל עשה ממש דוחה לא תעשה.

למסקנה: דין זה (שהכשר מצוה לא דוחה לא תעשה) נלמד כבר מכיבוד הורים
לכן מהפסוק 'שבתותי תשאלו וקדשי תראו' לומדים ש:
א. המורא הוא מה' ולא מהמקדש (כמו בשבת)
ב. מורא מקדש תקף תמיד גם אחרי החורבן (כמו שהשבת תקיפה תמיד)

לעילוי נשמתם של חיילי צבא הגנה לישראל ואנשי כוחות הביטחון
שמסרו נפשם על קדושת השם העם והארץ

מורא מקדש

- א. אסור להכנס להר הבית במקלו במנעלו, בארנקו, ובאבק רגלו,
- ב. אין לעשות קיצור דרך בהר הבית,
- ג. אין לירוק בהר הבית

על איזה איסור כרת עובר מי שהורג אדם בשריפה (אחת ממיתות בי"ד) בשבת?

- א. בישול סמנין (כשמכין את הפתילה שזורק לגופו של הנידון למוות)
- ב. הבערה (רק לפי מי שסובר שהבערה לחלק יצאה)

התנאים נחלקו בשאלה למה פורטה מלאכת הבערה במפורש ('לא תבארו אש ככל מושבותיכם'):

ר' נתן: לחלק יצאה - ללמד שכל אחת מל"ט המלאכות היא חיוב עצמאי ואם עשה שתי מלאכות יחד חייב שתי חטאות.

ר' יוסי: ללא יצאה - ללמד שאיסור הבערה הוא לאו בלבד ללא חיוב כרת

השלב השלישי (עיון בסיכום של דף ז): יבמות ז. (ש22 'אלא איצטריך') עד ח. (ש27 'לא ילפינן')

הנושא של השלב השלישי: ניסיון ללמוד היתר קרובות מהיתר אשת אח (שהותרה בייבום)

הגמרא מנסה לטעון שכיוון שבייבום מתבטל איסור אשת אח - מתבטלים גם איסורים אחרים (כמו איסור אחות אישה).
לכן צריך מקור מיוחד כדי ללמד שאיסור אחות אישה נשאר בכל זאת.

הגמרא מציעה **נמה הצעות** כיצד היתר אשת אח גורם להיתר שאר הקרובות:

למסקנה:

שתי ההצעות הראשונות - נדחו לגמרי
ההצעה השלישית - נשארת אבל רק במקרה מאוד חריג (כשבתחילה אשת המת נפלה לפניו לייבום, אחר כך הוא התחתן עם אחותה ורק אז אשת האח המת נהייתה גם אחות אשתו)

ההצעה הרביעית (על פי ר' יונה) - **נשארת באופן מלא.**

כיצד ניתן ללמוד היתר קרובות - מהיתר אשת אח

אפשרות ראשונה: דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל - מלמד על כל הכלל

- א. איסור אשת אח נכלל באיסורי קירבה
- ב. איסור אשת אח יצא מן הכלל (מאיסורי הקירבה) - כדי ללמד שכשיש ייבום הוא מתבטל, כעת עליו ללמד על כל הכלל (איסורי הקירבה) - שכשיש ייבום גם הם מתבטלים.

דחיה: פרט מלמד על הכלל רק כאשר הוא משכלל דין קיים ולא כאשר הוא מחדש דין חדש.

כמו שאשם מצורע שהתחדש בו נתינת דם על המצורע עצמו - לא מלמד על שאר הקורבנות.

אפשרות שנייה: 'במה מצינו' (לימוד דבר אחד מדבר הדומה לו)

- א. כשיש ייבום איסור אשת אח מתבטל
- ב. מכאן עלינו ללמוד שכל איסורי הקירבה שהם דומים לאיסור אשת אח - מתבטלים כשיש ייבום.

דחיה: אחות אשה היא גם קרובה חמורה מסתם אשת אח (כיוון שהיא אסורה בשני איסורים איסור קרבה של אחות אשה ואיסור אשת אח)

לכן איסור אחות אשה ושכמותה שונות מאשת אח ולא ניתן ללמוד היתר עליהן.

אפשרות שלישית: מתוך שאיסור אחד מותר - הותר גם איסור אחר

אנו יודעים ש:

- א. למצורע וטבול יום אסור להיכנס למקדש
- ב. למצורע הותר להכנס חלקית למקדש כשמביא את קורבנותיו (כדי להכניס את בהונותיו)
- ג. מצורע שהוא גם טבול יום - מתוך שהותר איסור צרעת הותר גם איסור טבול יום (ומותר לו להכניס את בהונותיו)

לכן:

- ג. בייבום מתבטל איסור אשת אח
- ד. מתוך שהותר איסור אשת אח - התבטלו גם איסורים אחרים (כמו איסור אחות אישה).

דחיה חלקית: רק כאשר האיסור הראשון התבטל לפני שנוצר האיסור השני - האיסור השני מתבטל אבל אם האיסור הראשון התבטל אחרי שנוצר האיסור השני - האיסור השני נשאר.

אפשרות רביעית: היקש (לימוד שאינו קשור לדמיון בדין - אלא להיקש שרירות)

- א. ר' יונה: 'כל אשה יצאה אכלת התואמות ההאלה ונכתו' - הוקשו כל איסורי הקירבה זה לזה.
- ב. מכאן שאם איסור אשת אח הותר - הותרו גם איסורי הקירבה האחרים

למסקנה: תירוץ זה נשאר (ולכן צריך את הלימוד מ'עליה' כדי ללמד שאיסור אחות אישה לא מתבטל)

שאלה: למסקנה אנו יודעים שאיסור אשת אח - בוטל, ואיסור אחות אישה - נשאר

- למה אנו מקשיים את איסורי הקירבה לאחות אישה לאיסור, ניתן להקיש אותם לאיסור אשת אח להיתר.

תשובה: א. מעדיפים להקיש לחומרא מאשר להקיש לקולא,

ב. באחות אישה ובשאר הקרובות - יש שני איסורים, באשת אח - יש רק איסור אחד.

שלב רביעי (עיין בסיכום של דף ד): יבמות ח. (דבא אמר' ש28) עד ח: (גופא' ש18 מהסוף)

הנושא של השלב הרביעי: הלימוד מהמילה 'עליה' נדרש לעניין איסור צרה

את הלימוד מ'עליה' אכן לא צריך לאחות אשתו אלא לצרתה.

ניסוח א' של התירוץ: מ'עליה' לומדים שכשיש ייבום - גם צרת קרובתו אסורה, ניסוח ב' של התירוץ: מעליה לומדים שבמקרה רגיל (כשאין מצוות ייבום) - צרת קרובתו מותרת.

למסקנה: התירוץ (בניסוחו השני) נשאר

תירוץ של רבא

ניסוח א':

מ'עליה' לומדים שכשיש ייבום

- גם צרת קרובתו אסורה,

דחיה:

איסור זה כבר נלמד מ'לצרור' (לצרור' משווה צרה לערה - והרי אנו יודעים שערובה אסורה)

ניסוח ב':

מ'עליה' לומדים שבמקרה רגיל (כשאין מצוות ייבום) - צרת קרובתו מותרת.

קושיות על רבא - ותירוצים

קושיה: למה לומדים מ'עליה' להתיר רק את הצרה (שלא במקום ייבום) אולי נלמד מ'עליה' להתיר גם את הקרובה.
תירוץ: כתוב: 'אלולא צרוותה' (בלשון יחיד) - מכאן שרק אחת מותרת,

קושיה: אולי היתר צרה תקף רק בייבום - אבל שלא במקום ייבום היא תהיה אסורה,
תירוץ: אם כך לא היה צריך לכתוב 'עליה'

(ואז היינו אומרים שהאיסור 'לצרור' - לא היא ולא צרתה - זה לא במקום מצוה, והמיעוט 'אלולא צרוותה' - דוקא הערה - זה במקום מצוה)

קושיה: אולי מ'עליה' - יש ללמוד היתר (ואז שלא במקום מצוה שתיהן אסורות ובייבום שתיהן מותרות)
תירוץ: כתוב: 'אלולא צרוותה' (בלשון יחיד) - משמע שיש מצב שבו רק אחת מותרת,
(ולפי הקושיה אין מצב כזה- כיוון שבייבום שתיהן מותרות ושלא במקום ייבום שתיהן אסורות)